Työ ja turva -osasto/Kyntäjä 11.3.2024

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Kirjallinen kuulemispyyntönne 5.3.2024

U 7/2024 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan osaajareservin perustamisesta

Ehdotuksen tavoitteena on luoda oikeudellinen perusta osaajareservin perustamiseksi. Osaajareservi olisi ensimmäinen EU-tason digitaalinen alusta, jolla pyrittäisiin helpottamaan kansainvälistä rekrytointia ja mahdollistamaan kolmansien maiden kansalaisille työnhaku työvoimapula-aloilla.

Työvoimapula-ammattien säätely

14 artiklassa säädettäisiin tarkemmin listasta EU:n laajuisista työvoimapula-ammateista. Komission esityksen mukaan osaajareserviin voitaisiin lisätä työpaikkailmoituksia sellaisissa ammateissa, jotka kuuluvat EU-laajuiselle työvoimapula-ammattien listalle tai jotka edistäisivät vihreää ja digitaalista siirtymää. Jäsenvaltioilla olisi mahdollista tehdä lisäyksiä tai poistoja listaan vastaamaan kansallisia työvoimatarpeita.

SAK ilmaisee huolensa, onko osaajareservin kohdentamisessa mahdollista ottaa riittävästi huomioon kansalliset työvoimatarpeet. Esityksen mukaan kansallisia mukautuksia voisi tehdä vain kerran vuodessa, joten osaajareservillä ei voitaisi vastata reaaliaikaisesti muutoksiin työvoimapula-ammateissa. Koska tilanne työmarkkinoilla vaihtelee, on tärkeää, että työvoiman tarvetta tarkastellaan alakohtaisesti riittävän usein. Samalla tulee kiinnittää huomiota siihen, mitkä tekijät selittävät työvoimapulaa. Usein työvoimapulaa esiintyy tehtävissä, joille on tyypillistä huonot palkat ja työolot

Hyväksikäytön estäminen

Työvoiman maahanmuuton edistämisen on perustuttava eettisesti kestäville lähtökohdille ja väärinkäytösten ehkäisylle. Ehdotukseen sisältyvät esitykset työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi ja torjumiseksi jo rekrytointivaiheessa ovatkin kannatettavia, mutta ei läheskään riittäviä.

Uusiin järjestelmiin on luotava mekanismit, joilla turvataan niiden kautta työllistyville työntekomaan lakien ja työehtosopimusten mukaiset työehdot. Samalla on estettävä se, ettei uusi alusta mahdollista epämääräisten vuokrafirmojen toimintaa, jolloin olisi käytännössä mahdotonta valvoa työehtojen toteutumista.

Työ ja turva -osasto/Kyntäjä 11.3.2024

Lopuksi

Osaajareservin tavoitteena olisi pyrkiä helpottamaan kansainvälistä rekrytointia ja mahdollistamaan kolmansien maiden kansalaisille työnhaku työvoimapula-aloilla. Tavoite on lähtökohtaisesti kannatettava. Esityksessä on kuitenkin sen verran avoimia kohtia, joten tällä - erittäin lyhyellä - aikataululla siihen on vaikea ottaa perusteellisesti kantaa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot

Eve Kyntäjä
johtava asiantuntija
puh. 0400 513 162
eve.kyntaja@sak.fi